

Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö Vuokatti A ja B (1176502A ja 1176502B) pohjavesialueen rajausmuutosehdotuksesta, Sotkamo

KHALL 31.03.2026 § 53
197/11.01.00.03/2026

Ympäristötarkastaja ja kaavoittaja

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 10 § mukaisesti lausuntoa Sotkamon kunnassa sijaitsevan Vuokatti A ja B (1176502A ja 1176502B) pohjavesialueiden rajaus- ja luokitusmuutoksesta, LVV-U/43342/2026. Lausunto on pyydetty toimittamaan 31.3.2026 mennessä. Lausunnon antamiselle on pyydetty ja saatu lisäaikaa 8.4.2026 saakka.

Pohjavesialueiden rajauksesta ja luokittelusta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) luvussa 2 a. Lain 10 c §:n mukaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen (Lupa- ja valvontavirasto) on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää. Saman lain 10 d §:n mukaan asiasta on pyydettävä lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta. Vesihoitoasetuksen 8 d §:n mukaisesti pohjavesialueen ja muodostumisalueen rajan määrittämisessä selvitysten tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan hydrogeologiseen tietoon.

Pisterinniemen ja Kaarreniemen alue kuului aikaisemmin Vuokatin pohjavesialueen osa-alueeseen B. Alue poistetiin pohjavesiluokituksesta 2000-luvun alussa vedenlaatua koskevien ongelmien vuoksi. Pohjavesialueiden määrittämisen kriteeristö uudistui vuonna 2015 samalla kun pohjavesialueiden määrittämisestä tuli lakisääteistä. Nykyisen kriteeristön mukaan vedenlaadulliset tekijät eivät ole ratkaisevina pohjavesialueen määrittämisessä tai luokittelussa vaan rajausten tulee perustua hydrogeologisiin olosuhteisiin.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaan 1-luokan pohjavesialueena tarkoitetaan aluetta, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan tai talousvetenä enemmän kuin yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin. 2-luokan pohjavesialueena pidetään aluetta, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksien perusteella soveltuu 1-luokan pohjavesialueen määritelmän mukaiseen vedenhankintaan, joskaan veden ottaminen ei ole toistaiseksi ajankohtaista.

Pohjavesialueita on tutkittu Vuokatissa Jäätiönlahden alueella jo 1970-luvulla. Geologian tutkimuskeskus on toteuttanut alueelle rakenneselvityksen vuonna 2014. Katinkullan nykyisen golfkentän alueelle ja sen ympäristöön on asennettu pohjavesiputkia ja tehty

maaperäselvityksiä vuonna 2019 liittyen Katin taimitarhan maaperän pilaantuneisuustutkimuksiin. Kainuun ELY-keskus on teettänyt alueelle lisäselvityksiä maatutkaluotauksin ja maaperäkairauksin vuosina 2023 ja 2025.

Pohjaveden virtaus Vuokatin itäosista Pisterinniemen ja Kaarreniemeen on katkeamatonta ja pohjavedenpinta vakaa koko tarkastelualueella. Osa-alueiden välillä ei esiinny pohjaveden virtausta rajoittavia maa- tai kallioperän rakenteita. Pisterinniemen ja Kaarreniemen alue koostuu pohjaveden muodostumiselle suotuisista, hyvin vettä läpäisevistä hiekka- ja soravaltaisista kerroksista. Lupa- ja valvontavirasto katsoo siten Pisterinniemen ja Kaarreniemen alueen olevan osa Vuokatin pohjavesimuodostumaa.

Vuokatin pohjavesialueen itäosassa Hirvenniemen maaperä on pääosin moreenia eikä vaikuta pohjavesialueella muodostuvan veden määrään tai laatuun. Alue esitetään rajattavaksi pohjavesialueen ulkopuolelle.

Haapalanlahdella toteutettujen kairausten perusteella maaperä on hienohitaa ja hiesua. Tutkimusten perusteella alue voidaan rajata pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolelle.

Vuokatin pohjavesialueen rajausehdotus on esityslistan oheisaineistona.

Lisätietoja asiasta antavat ympäristötarkastaja Teija Härkönen, puh. 044 750 2179 tai teija.harkonen@sotkamo.fi ja kaavoittaja Juha Kaaresvirta, puh. 044 7502 144 tai juha.kaaresvirta@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Sotkamon kunta päättää lausua asiasta LVV-U/43342/2026 seuraavaa:

Pohjavesialueen rajausmuutosehdotuksen mukaan Vuokatin pohjavesialue on laajenemassa Kaarreniemen suuntaan käsittäen koko Pisterinniemen ja Kaarreniemen alueen. Laajenemisalue on kunnan matkailutoimintojen kannalta keskeistä aluetta, ja siellä on mm. golfkenttä. Vuokatin yleiskaavassa alueelle on suunnitteilla matkailu- ja pientalorakentamista sekä nykyisen golfkentän laajennuksia. Kaarreniemen alueen pohjavedessä on havaittu vedenlaadullisia ongelmia, eikä sillä ole merkitystä kunnan vedenoton kannalta.

Vaikka Pisterinniemen ja Kaarreniemen alue muodostaa yhtenäisen pohjavesimuodostuman Vuokatin nykyisen pohjavesialueen kanssa, sillä ei ole todellista tai potentiaalista käyttöä yhdyskunnan vedenhankinnan lähteenä, eikä se siltä osin täytä 1- luokan pohjavesialueen kriteereitä. Sotkamon kunta vaatii, että laajennusaluetta ei tule luokitella ensimmäiseen luokkaan.

Kunnanhallitus
Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen.

Otteet

Lupa- ja valvontavirasto
Ympäristö- ja tekninen lautakunta
Ympäristötarkastaja Teija Härkönen
Kaavoittaja Juha Kaaresvirta